

KORUPCIJOS PREVENCIJOS VŠĮ REGIONINĖS TELŠIŲ LIGONINĖJE 2017-2019 M. PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės korupcijos prevencijos programos 2017–2019 metais tikslas užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą įstaigoje.
2. Korupcijos prevencijos programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015-2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos respublikos Seimo 2015 m. kovo 10d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015 -2025 metų programos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr.1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-05-19 nutarimu Nr. 607 „Dėl Padalinių ir asmenų, valstybės ir savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę, veiklos ir bendradarbiavimo taisyklių patvirtinimo, Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2003 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 164 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metodikos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V-1433 „Dėl šakinės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje 2015-2019 m. programos patvirtinimo“.
3. Programoje vartojamos sąvokos:
Korupcija – bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas siekiant naudos sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.
Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai – korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ir jai tapatūs pagal pobūdį, tačiau mažiau pavojingi teisės pažeidimai, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė.
Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, tarpininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.
Viešojo paslauga – valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų numatytas paslaugas. Įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka viešąsias paslaugas gali teikti ir kiti asmenys.
Valstybės tarnautojai – asmenys, dirbantys valstybės tarnyboje: valstybės politikai, viešojo administravimo valstybės tarnautojai pagal Valstybės tarnybos įstatymą bei kiti asmenys, kurie dirbdami valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, teisminėse, teisėsaugos, valstybės kontrolės bei priežiūros ir joms prilygintose institucijose atlieka valdžios atstovo funkcijas arba turi administracinius įgaliojimus, taip pat oficialūs kandidatai į tokias pareigas.

Valstybės tarnautojui prilyginamas asmuo – asmuo, turintis atitinkamus įgaliojimus užsienio valstybės institucijoje, tarptautinėje viešojoje organizacijoje ar tarptautinėse teisminėse institucijose, taip pat oficialūs kandidatai į tokias pareigas.

Be to, valstybės tarnautojui prilyginamas asmuo, kuris dirba bet kokioje valstybinėje, nevalstybinėje ar privačioje įstaigoje, įmonėje ar organizacijoje ar verčiasi profesine veikla ir turi atitinkamus administracinius įgaliojimus arba turi teisę veikti šios įstaigos, įmonės ar organizacijos vardu, ar teikia viešąsias paslaugas.

II SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

4. Programos tikslas – išaiškinti ir šalinti korupcijos sveikatos sistemoje prielaidas, užtikrinti skaidresnę ir veiksmingesnę sveikatos sistemos įstaigų bei jų darbuotojų veiklą.
5. Programos uždavinys – galimų korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą, siekiant, kad visos lėšos, skiriamos sveikatos sistemai, būtų naudojamos pagal paskirtį ir racionaliai kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms teikti, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti, taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.
6. Korupcijos prevencijos tikslui ir uždaviniui pasiekti reikalinga:
 - 6.1. vykdyti nuolatinę kryptingą korupcijos prevencijos politiką, užtikrinti veiksmingą numatytų ilgalaikės korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos įgyvendinimo priemonių įvykdymą;
 - 6.2. nustatyti veiklos sritis sveikatos sistemoje, kuriose galima korupcinė veika, bei sąlygas jai atsirasti ir plisti;
 - 6.3. įgyvendinti neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principą;
 - 6.4. skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms ir įtraukti į korupcijos prevenciją visuomenę;
 - 6.5. visokeriopaipai ginti visuotinai pripažįstamas paciento teises ir laisves, sveikatos sistemos darbuotojų teises bei laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos;
 - 6.6. ugdyti antikorupcinę kultūrą sveikatos sistemos subjektuose.

III SKYRIUS

KORUPCIJOS LIGONINĖJE PASIREIŠKIMO PRIELAIDŲ ANALIZĖ

7. Socialinės:
 - 7.1. santykinai maži sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimai; nepakankamai aiškus santykis tarp sveikatos apsaugos ir socialinės politikos;
 - 7.2. neišvystytas papildomasis (savanoriškasis) sveikatos draudimas, be kurio tampa sudėtinga siekti sveikatos politikos tikslų – pakankamo sveikatos sistemos finansavimo, paslaugų kokybės kontrolės, paciento atsakomybės už savo sveikatą ir legalių priemonių už sveikatos paslaugas nustatymo.
8. Teisinės:
 - 8.1. įstatymų bei įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų kokybės trūkumai, tam tikrais atvejais lemiantys teisės aktų kolizijas, dviprasmybes, nepakankamas savo teisių ir pareigų išmanymas visuomenėje sudaro sąlygas sveikatos sistemos darbuotojams piktnaudžiauti tarnyba, sudaryti dirbtines kliūtis žmonėms, siekiantiems įgyvendinti savo teisėtus interesus;
 - 8.2. kokybės sistemų ir reglamentų stoka; nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus; kontrolės sistemų, teisinių procedūrų ir priemonių, pareigūnų skyrimo ir atleidimo bei nušalinimo procedūrų netobulumas, profesinių elgesio kodeksų nebuvimas ir pan.;
 - 8.3. nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo procesas, nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais, trūksta viešumo.
9. Struktūrinės:
 - 9.1. sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai. Skirtingas viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų pavaldumas (Sveikatos apsaugos ministerijai, savivaldybių taryboms) trukdo kurti vientisą sveikatos priežiūros organizavimo sistemą, planuoti išteklius, kooperuoti sveikatos priežiūros

įstaigas ir išteklius tokiose srityse kaip technologijų įsigijimas ir atnaujinimas, diegti naujas sudėtingas paslaugas;

9.2. visų lygių sveikatos sistemos valdymas vis dar yra pernelyg biurokратиškas, pasižymi pertekliniais draudimais, apribojimais, įvairių pažymų, leidimų, papildomų dokumentų reikalavimais, procedūrų vilkinimu; nepakankamos ir netobulos veiklos apskaitos ir kontrolės sistemos.

10. Visuomenės pilietiškumo stoka:

10.1. visuomenėje nepakanka teisingo supratimo, kas yra korupcija;

10.2. visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumai ir prieštaravimai;

10.3. nesipriešinimas korumpuotiems valstybės tarnautojams bei sveikatos sistemos darbuotojams;

10.4. piliečių (taip pat ir pacientų) nenoras dalyvauti antikorupcinėje veikloje.

11. Kitos prielaidos:

11.1. politinių struktūrų ir interesų grupių įtaka;

11.2. politinės valios nepakankamumas.

12. Sveikatos sistemos įstaigos veiklos sritys, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas:

12.1. kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių skyrimas

12.2. prekių ir (ar) paslaugų viešieji pirkimai

12.3. nelegalūs mokėjimai teikiant mokamas ir apmokamas iš PSDF biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientams

12.4. konkursai eiti pareigas sveikatos sistemos įstaigose.

13. Korupcijos prevencijos bendrosios priemonės yra šios:

13.1. korupcijos rizikos analizė sveikatos sistemos įstaigoje;

13.2. korupcijos prevencijos programos parengimas ir tikslinimas sveikatos sistemos įstaigoje;

13.3. informacijos apie asmenis, siekiančius eiti arba einančius pareigas atitinkamose sveikatos sistemos įstaigose, pateikimas teisės aktų nustatyta tvarka;

13.4. nustatytų korupcijos atvejų paviškinimas.

14. Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, įvertinimą teisės aktų nustatyta tvarka atlieka įstaigos vadovo įgaliotas asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę.

15. Sveikatos sistemos įstaigos korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas turi būti atliekamas atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymą Nr. 2-170.

16. Antikorupcinis švietimas organizuojamas atsižvelgiant į šias nuostatas:

16.1. įstaiga savo interneto svetainės puslapiuose, skirtuose korupcijos prevencijai, skelbia įstaigos Korupcijos prevencijos programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą. Šiuose puslapiuose numato galimybę interneto vartotojams pateikti savo komentarus, atsiliepimus, siūlymus, pranešimus ir kt.;

16.2. įstaigos interneto svetainės įvadiniame puslapyje skelbia elektroninio pašto adresą bei telefono numerį, kuriuo asmenys galėtų anonimiškai praneša apie įstaigos darbuotojų galimus pažeidimus, susijusius su įstaigos veikla.

17. Įstaiga iškart privalo pavišinti nustatytus korupcijos atvejus.

IV SKYRIUS

INFORMAVIMAS APIE GALIMĄ KORUPCINĘ VEIKĄ

18. Gavus informacijos dėl galimų ar korupcinių veikų, turinčių nusikalstamos veikos požymių, nedelsiant informuoti įstaigos vadovą, SAM Korupcijos prevencijos skyrių ir Specialiųjų tyrimų tarnybą sveikatos sistemos įstaigos nustatytais sąlygomis ir tvarka.

V SKYRIUS

GALIMOS KORUPCIJOS LIGONINĖJE PASEKMĖS

19. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius sveikatos sistemoje, dėl ko gali:

19.1. sumažėti sveikatos sistemos veiksmingumas, pablogėti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;

19.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą sveikatos apsaugos priežiūra;

- 19.3. sumažėti pacientų pasitikėjimas ligoninėje teikiamomis paslaugomis, medikų profesinė kompetencija;
- 19.4. pablogėti viešojo administravimo kokybė ir užsimegzti farmacijos bei kitų įmonių, prekiaujančių medicinos prekėmis ir prietaisais, ryšiai su korumpuotais darbuotojais.
20. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos pasireiškimo prielaidas, galima numatyti veiksmingas korupcijos prevencijos programos poveikio priemones.

VI SKYRIUS

KORUPCIJOS PREVENCIJA

21. Korupcijos prevencija sveikatos sistemoje – galimos korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos. Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) lėšų neteisėto, nepagrįsto gavimo ir panaudojimo prevencija sveikatos sistemoje – galimų PSDF lėšų neteisėto, nepagrįsto panaudojimo priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimo nepagrįsto PSDF lėšų gavimo.

22. Svarbiausi bendrieji korupcijos prevencijos programos uždaviniai:

- 22.1. įgyvendinti korupcijos prevencijos (kovos su korupcija) įstaigoje programą;
- 22.2. nustatyti ir šalinti korupcijos prielaidas:
- 22.2.1. nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę ir parengti motyvuotą išvadą;
- 22.2.2. nustatčius korupcijos prielaidas – imtis priemonių joms pašalinti;
- 22.2.3. užtikrinti veiklą reglamentuojančius teisės aktų vykdymo skaidrumą;
- 22.2.4. atlikti teisės aktų, reglamentuojančių visuomeninius santykius, kuriuose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė, antikorpacinį vertinimą (teisės aktų teminę korupcijos prevencijos analizę), teikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų tobulinimo;
- 22.2.5. kasmet analizuoti iš fizinių ir juridinių asmenų gaunamus skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.);
- 22.2.6. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms.
- 23. Specifiniai korupcijos prevencijos uždaviniai:**
- 23.1. sukurti skaidrią ir prieinamą sveikatos paslaugų teikimo sistemą;
- 23.2. užtikrinti paslaugų teikimo draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu skaidrumą;
- 23.3. užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;
- 23.4. tobulinti mokamų paslaugų apmokėjimo ir kainų skaičiavimo metodiką;
- 23.5. užtikrinti paslaugų teikimo ir ekonominio veiksmingumo kontrolę;
- 23.6. nustatyti ir patvirtinti bendruosius principus ir kriterijus, pagal kuriuos medicinos pagalbos priemonės ir vaistai būtų perkami laikantis pirkimo-pardavimo sutarčių;
- 23.7. sukurti visiems prieinamą informacijos apie mokamas ir nemokamas sveikatos priežiūros paslaugas sistemą;
- 23.8. užtikrinti korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje priemonių taikymą ir tinkamą šios programos priemonių įgyvendinimo administravimą bei kontrolę.

VII SKYRIUS

VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJOS LIGONINĖJE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

24. Norint į Korupcijos prevencijos programą įtraukti visuomenę, reikia:
- 24.1. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę medikų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;
- 24.2. ugdyti antikorpacinę kultūrą (visuomenės ir įstaigos darbuotojų antikorpacinis švietimas, ugdymas bei nepakantumo korupcijai skatinimas);
- 24.3. skatinti darbuotojus bei kitus gyventojus pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti) teikiant sveikatos priežiūros paslaugas.

25. Sudaryti sąlygas telefonu, anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimą juos daryti). Analizuoti surinktą informaciją iš gyventojų.

VIII SKYRIUS

KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

26. **Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:**

- 26.1. sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti vadovybei savo įtarimus dėl galimos personalo korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;
- 26.2. reguliariai tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl įstaigų darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;
- 26.3. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti administraciją.

IX SKYRIUS

SIEKIAMI REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

27. **Programa siekiama tokių rezultatų:**

- 27.1. sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę;
- 27.2. padidinti nepakantumą korupcijai;
- 27.3. pagerinti korupcijos prevencijos ligoninėje organizavimą;
- 27.4. padidinti visuomenės pasitikėjimą teikiamomis paslaugomis įstaigoje.

28. **Korupcijos prevencijos įstaigoje programos ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymas ir kontrolė turi būti vertinami pagal šiuos rodiklius:**

- 28.1. atliktų korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimų skaičių;
 - 28.2. įvykdytų programos įgyvendinimo priemonių plano priemonių skaičių;
 - 28.3. neįvykdytų programos įgyvendinimo priemonių plano priemonių skaičių;
 - 28.4. programos įgyvendinimo priemonių plano įgyvendinimą nustatytais terminais;
 - 28.5. asmenų, įstaigoje vykdančių korupcijos prevencijos ir kontrolės funkcijas, skaičiaus pokytį;
 - 28.6. parengtų naujų ir atnaujintų įstaigų korupcijos prevencijos programų ir įgyvendintų Programos priemonių skaičiaus pokytį;
 - 28.7. asmenų, pranešusių apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, skaičiaus pokytį;
 - 28.8. ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičių;
 - 28.9. oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus ir ištirtų pažeidimų santykį;
 - 28.10. anonimiškų ir oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus santykį;
 - 28.11. specialių straipsnių spaudos leidiniuose, pranešimų konferencijose, seminaruose, darbo posėdžiuose skaičių.
29. Kiekviena konkreti Programos įgyvendinimo priemonių plano priemonė vertinama pagal Programos priemonių plane nustatytus vertinimo kriterijus.

X SKYRIUS

KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

30. Korupcijos prevencijos programos sveikatos sistemoje uždaviniams įgyvendinti sudaromas programos priemonių vykdymo planas, kuris nustato uždavinius, tikslus, priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.
31. Šios korupcijos prevencijos programos nuostatas (jos įgyvendinimo priemones) vykdo ligoninė.
32. Programos įgyvendinimo priemonių planas yra neatskiriama šios Programos dalis. Jis tvirtinamas ir atnaujinamas ligoninės Direktorius įsakymu atsižvelgiant į galimas ar nustatytas korupcijos pasireiškimo ligoninėje sritis ir šios Programos įgyvendinimą.
33. Programos įgyvendinimo metu programos įgyvendinimą kontroliuoja, metodinę pagalbą korupcijos prevencijos klausimais teikia darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę, pagal ligoninės direktoriaus veiklos planą.
34. Už konkrečių Programoje numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako Programos priemonių įgyvendinimo priemonių plane nurodyti darbuotojai.
35. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą pažangą, nustatyti kliūtis ir problemas, kylančią įgyvendinant Programą, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę darbuotojas periodiškai,

informaciją apie priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą ir tai pagrindžiančius duomenis pateikia ligoninės direktoriui.

XI SKYRIUS
PROGRAMOS FINANSAVIMAS

36. Ši Programa vykdoma iš ligoninės biudžeto asignavimų.

XII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37. Korupcinė situacija vertinama ir korupcijos prevencijos programos nuostatos bei jos vykdymo priemonių planas peržiūrimi kas treji metai.

38. Korupcijos prevencijos programa esant poreikiui, gali būti papildoma

39. Laukiamas programos įgyvendinimo rezultatas – užkirsti kelią atsirasti palankioms korupcijai sąlygoms ligoninėje, skaidrumo ir atvirumo užtikrinimas vykdant viešuosius pirkimus, administruojant bei teikiant paslaugas ir pan.

40. Už šios Programos įgyvendinimą paskirti asmenys, nesilaikantys šioje Programoje nustatytų reikalavimų, atsako pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus.

41. Korupcijos prevencijos VšĮ Regioninėje Telšių ligoninėje 2017-2019 m. programa įsigalioja nuo jos patvirtinimo